Orienteringssaker Formannskapet

06.11.25

Trond Stenhaug

Kommunedirektør

ILAG Tjenestesamarbeid

Status og veien videre

Ledere

Er det nå toget går?

På besøk: Hadsel-delegasjonen, med ordfører Kjell-Børge Freiberg i spissen, ankom Kvitbrygga på Sortland for å ta nabopraten om kommunesammenslåing mandag. Foto: Inger Merete Elven

Av Bladet Vesterålen

Oppdatert: 06.11.25 03:58
Publisert: 06.11.25 03:58

Del

Når de to største kommunene nå sitter i lukkede rom for å diskutere regionens framtid er toget i ferd med å forlate perrongen. Dette er en debatt som angår alle, og det er avgjørende at ingen blir stående utenfor når Vesterålens framtid formes.

LEDER

Dette er en leder. Lederen gir uttrykk for avisens holdning.

Interkommunale samarbeid i Vesterålen

Vesterålsrådet
Deltagere: Andøy, Bø, Hadsel, Sortland og Øksnes
Organisert som: Interkommunalt politisk råd
Årlig kostnad for kommunene: 4 559 026,-
Antall stillinger: 2 (+ finansierer regionale prosjektstillinger)

Friluftsrådet
Deltagere: Andøy, Bø, Hadsel, Sortland, Øksnes og Lødingen
Organisert som: Kommunalt oppgavefellesskap
Årlig kostnad for kommunene: 1 000 850,-
Antall stillinger: 2

Kultursamarbeidet
Deltagere: Andøy, Bø, Hadsel, Sortland og Øksnes (Lødingen er med i MUSAM)
Organisert som: Kommunalt oppgavefellesskap
Årlig kostnad for kommunene: Kultursamarbeidet 2 239 032,- / Musam 368 023,-
Antall stillinger: 2

Studiesenter RKK Vesterålen
Deltagere: Andøy, Bø, Hadsel, Sortland, Øksnes og Lødingen
Organisert som: Kommunalt oppgavefellesskap
Årlig kostnad for kommunene: 1 760 385,-
Antall stillinger: 4

PPD
Deltagere: Andøy, Bø, Hadsel, Sortland, Øksnes og Lødingen
Organisert som: Kommunalt oppgavefellesskap
Årlig kostnad for kommunene: 12 001 593,-
Antall stillinger: 16 (10,75 fagstillinger, daglig leder og merkantil stilling + prosjektstilling)

Vesterålen barnevern
Deltagere: Andøy, Bø, Hadsel, Sortland, Øksnes og Lødingen
Organisert som: Vertskommunesamarbeid (Sortland)
Årlig kostnad for kommunene:
Antall stillinger:

Interkommunal legevakt
Deltagere: Andøy, Bø, Hadsel, Sortland og Øksnes
Organisert som: Vertskommunesamarbeid (Hadsel)
Årlig kostnad for kommunene:
Antall stillinger:

Skogbruk i Lofoten og Vesterålen
Deltagere: Andøy, Bø, Flakstad, Hadsel, Lødingen, Moskenes, Vestvågøy, Vågan og Øksnes
Organisert som: Vertskommunesamarbeid (Sortland)
Årlig kostnad for kommunene:

Veterinærtjenesten
Deltagere: Bø, Hadsel, Øksnes, Lødingen og deler av Kvæfjord

Miljørettet helsevern i Vesterålen
Deltagere: Andøy, Bø, Hadsel, Lødingen, Sortland og Øksnes.
Organisert som: Vertskommunesamarbeid (Sortland)
Årlig kostnad for kommunene:

K-Sekretariatet IKS
Deltagere: Alle kommunene i Vesterålen i tillegg til 30 andre kommuner og to fylkeskommuner
Organisert som: IKS

Reno-Vest IKS
Deltagere: Andøy, Bø, Hadsel, Sortland, Økses og Lødingen.
Organisert som: IKS

Regionale fagnettverk

- Oppvekstforum
- Helse- og omsorgsforum
- Personalsjefforum
- Tek-Net
- Plan og klimanettverk
- IKT nettverk
- Flyktningenettverket
- Kreftsykepleiernettverket
- Voksenopplæringsnettverket
- Helsesykepleiernettverket
- Regionalt nettverk kriseteam
- Kommunelegenettverk
- Nettverk psykisk helse og rus
- Tjenestekontornettverk
- Skoleledernettverket
- Regionalt nettverk for barnehager
- Barnehagestyrernettverk
- Nettverk SFO-ledere
- Barnehagemyndighetsnettverk
- Rådgivernettverk (VGS)

Interkommunale planer og strategier

- Interkommunal plan mot vold i nære relasjoner
- Interkommunal kystsoneplan
- Strategisk plan for Lofoten og Vesterålen 2024-2027 (skogbruk)
- Landbruksstrategi Vesterålen 2023-2031

ILAG Tjenestesamarbeid
Prosjektår 1 - 2023

Vesterålsrådet

Bakgrunn

Vesterålen består av fem kommuner med vel 30. 400 innbyggere per 2023. Regionen har relativt korte avstander og vi er knyttet tett sammen- som én felles bo-, arbeids- og serviceregion. Mye aktivitet skjer på tvers av kommunegrenser. Som andre kommuner og regioner har også Vesterålen sine utfordringer, og sine muligheter, knyttet til samfunnsutvikling.

Utfordringsbilde
Økte krav til tjenesteproduksjon i offentlig sektor, mangel på personell, kompetanse og den demografiske utviklingen er en trussel for utviklingen i Vesterålen. Samtidig har vi et næringsliv som går godt og som er et viktig grunnlag for utvikling av regionen. Vi har et arbeidsliv i rask utvikling som krever omstilling, rekruttering og ny kompetanse.

Kommunene står overfor utfordringer knyttet til omfang og kvalitet på tjenestene som skal ytes, innbyggernes forventninger og krav til effektivitet.

For å lykkes er det avgjørende å ha kommuneorganisasjoner som utvikler seg i takt med samfunnet. Man ser en utfordring i å få til robuste tjenester når man leverer dem alene. Tilsvarende gjelder det å få etablert faglige enheter som både håndterer variasjon i oppdragsmengde og har ressurser til å videreutvikle tjenestene.

Forprosjekt
Høsten 2022 utlyste statsforvalteren skjønnsmidler med hovedprioritet til interkommunale samarbeid. Det ble igangsatt et forprosjekt, initiert av KDU, formål om å sikre politisk så vel som administrativ forankring.

Forprosjektet utførte en kartlegging/analyse av mulige interkommunale samarbeids-områder, disse ble meldt inn av kommunene.

Faktorer for å lykkes og mulig fremgangsmåte ble også identifisert.

«SSB anslår at antallet eldre over 80 år i Vesterålen vil vokse fra ca. 1800 i dag til over 3800 i 2050, en vekst på over 110 prosent. Antallet 0-5-åringer falle med drøyt 10 prosent, mens antallet barn i skolepliktig alder vil falle med drøyt 13 prosent, om prognosene blir realitet.»

Anbefalinger

Prosjektgruppen har utformet et utkast til grunnavtale, som oversendes til Vesterålsrådet. Videre fremdrift i prosjektet skal besluttes politisk.

Følgende anbefalinger overleveres til Vesterålsrådet fra prosjektår 1:

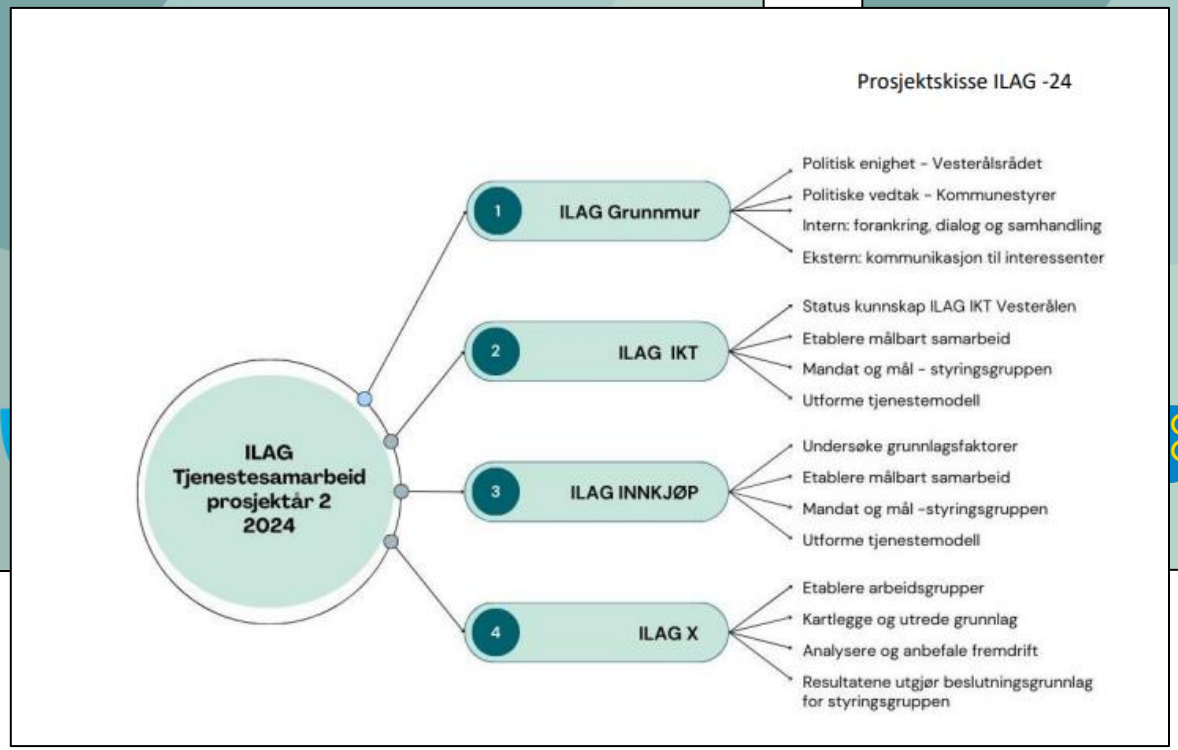
- Grunnavtalen prioriteres: forankres og vedtas hos alle kommunene i samarbeidet. En grunnavtale utgjør grunnsteinen i en satsning på mer tjenestesamarbeid.
- Prosjektet ILAG Tjenestesamarbeid bør videreføres, og det søkes støtte gjennom ordningen skjønnsmidler hos Statsforvalteren i Nordland.
- Det bør utarbeides en prioritering av tjenesteområder som man ønsker å samarbeide om. Her kan man benytte kompetansen og kunnskapen til kommunedirektørutvalget. Det bør spesifiseres hvordan nye tjenestesamarbeid løftes til nye nivå.
- Erfaringer fra andre regionale samarbeid har vist at det ikke er hensiktsmessig å iverksette for mange nye tjenestesamarbeid samtidig. Det anbefales at man hensyntar dette.
- IKT-samarbeid bør prioriteres.
- Forankring, kommunikasjon og dialog forblir det viktigste uansett valg av videre retning for interkommunalt samarbeid.
- Det må jobbes bevisst for å redusere risiko og jobbe med kjente suksessfaktorer.

> *Vi ser ved rekruttering at det ikke bare er lønn, men at fagmiljø spiller en stor rolle for søkerne.*
>
> **Kent Nyheim - Daglig leder PPD-tjenesten for Vesterålen og Lødingen**

Prosjektskisse

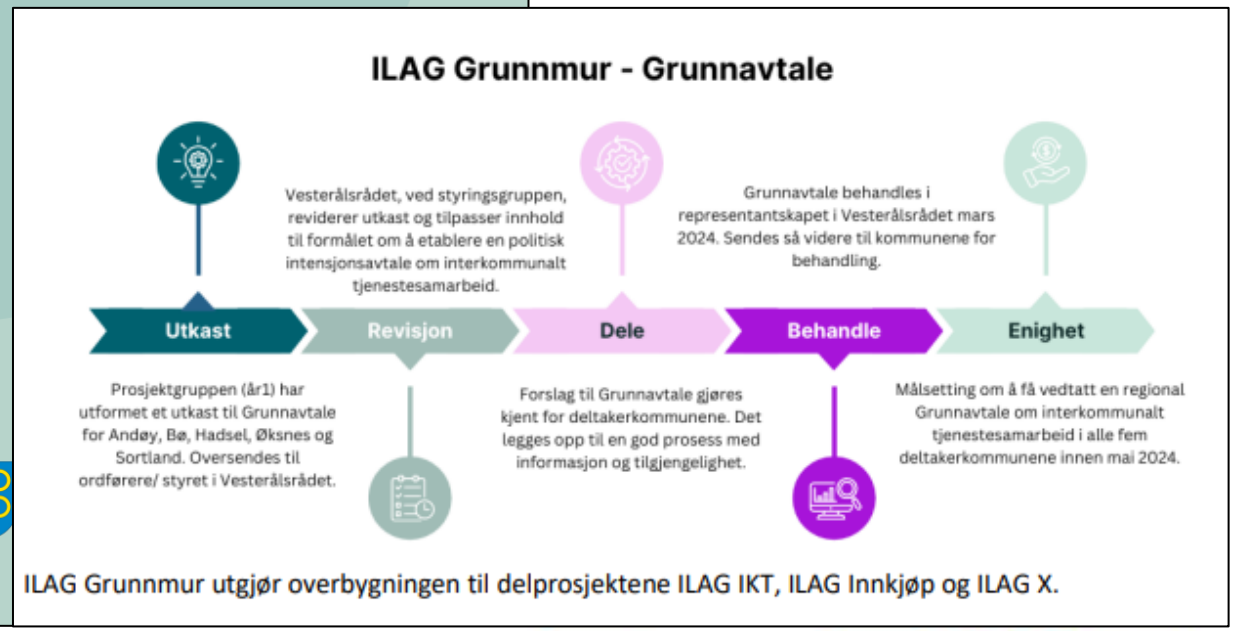
ILAG om bærekraftig tjenestesamarbeid i Vesterålen

År 2 - 2024

Grunnavtale

ILAG om bærekraftig tjenestesamarbeid i Vesterålen

ILAG Tjenestesamarbeid
Prosjektår 2 - 2024

Vesterålsrådet

Vesterålsrådet

Oppdrag fra styret:

I styremøte 25. september ble det fattet følgende vedtak:

1. Det nedsettes ei styringsgruppe som har som ansvar å drive frem ILAG tjenestesamarbeid. Styringsgruppen består av kommunedirektørene i Vesterålen, og daglig leder i Vesterålsrådet. Styringsgruppen rapporterer til styret i Vesterålsrådet.

2. Styringsgruppen utarbeider **utkast til mandat for** styringsgruppen samt **plan for videre oppfølging** av ILAG tjenestesamarbeid som legges frem for styret i Vesterålsrådet innen utgangen av oktober 2024

Vesterålsrådet

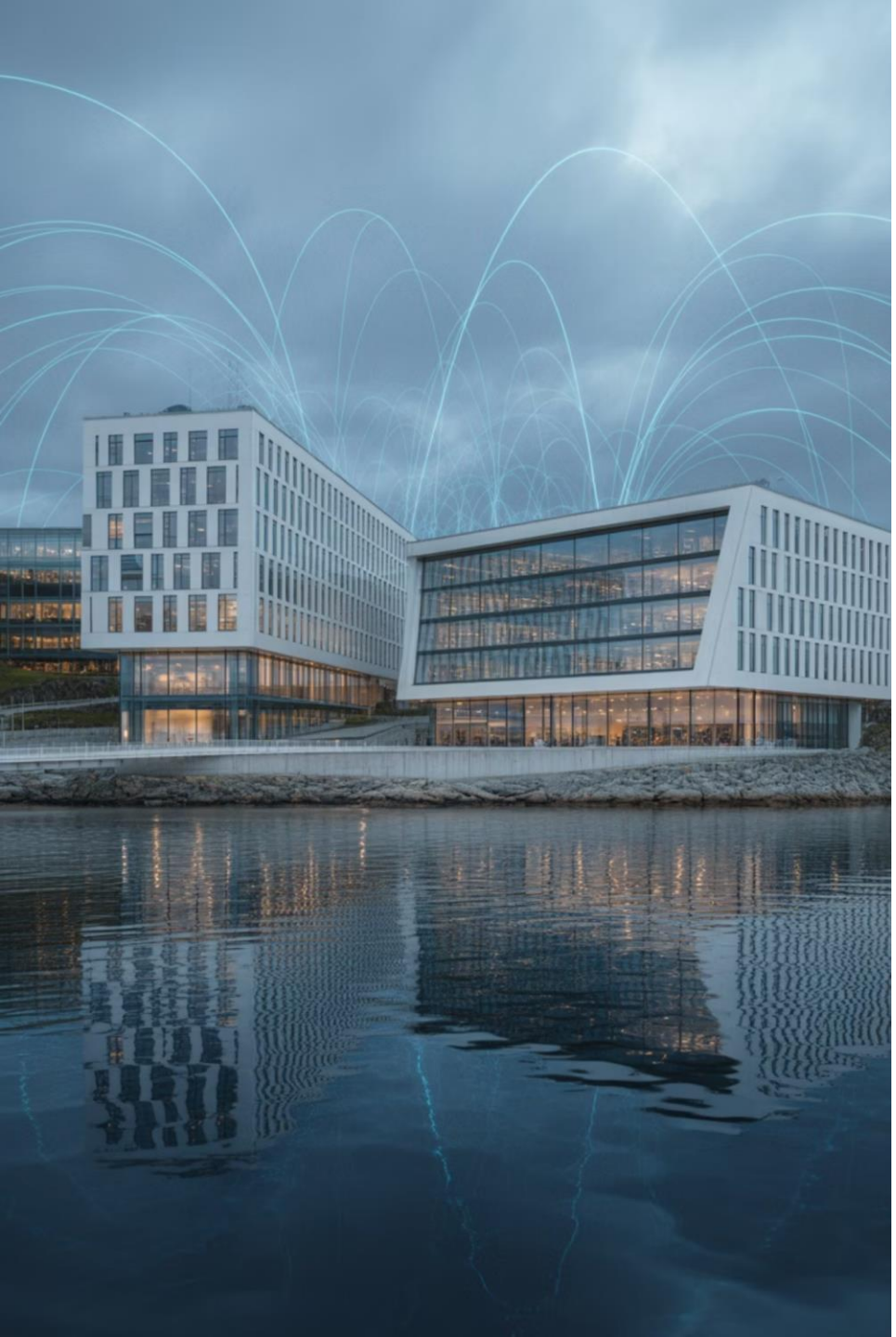
Mandat for styringsgruppen

Ansvar og arbeidsoppgaver

Styringsgruppen utgjør ILAG tjenestesamarbeid sitt program- og porteføljestyre.
Styringsgruppen har ansvar for å:

- Overvåke og styre fremdrift, og sikre at prosjektet leverer i henhold til plan, budsjett og kvalitet
- Ta overordnede beslutninger vedrørende prosjektets fremdrift og eventuelle justeringer
- Sikre at ressursene allokeres effektivt, og at prosjektet gjennomføres innenfor rammene av budsjettet
- Behandle risikoer og utfordringer som kan påvirke prosjektet, og sikre nødvendige tiltak for å håndtere disse
- Påse at kommunikasjon med politiske organer, administrasjon og relevante interessenter skjer på en effektiv og transparent måte
- Sikre forankring og samarbeid mellom kommunene for å oppnå felles målsetninger.

ILAG Tjenestesamarbeid

Videreutvikling av interkommunale tjenestesamarbeid

Fått tilsagn om midler for et fjerde år

- tildelt for 2026: 2 485 000,-.

Strategisk initiativ for Vesterålen

ILAG Tjenestesamarbeid er et strategisk initiativ etablert i 2023 av kommunedirektørene i Andøy, Bø, Hadsel, Sortland og Øksnes. Målet er å utvikle robuste og permanente interkommunale strukturer for tjenesteproduksjon i Vesterålen.

Prosjektet har et langsiktig perspektiv og bygger på prinsipper om tillitsbasert samarbeid, lokal styring og kompetanseheving. Gjennom trinnvis og seksjonsvis organisering legger ILAG til rette for parallelle delprosjekter som skal realisere gevinster underveis.

Synlige gevinster fra tjenestesamarbeid

Bedre ressursutnyttelse

Kommunene rapporterer at samarbeid gir merverdi både for de ansatte og indirekte for innbyggerne.

Styrket fagmiljø

Skepsis erstattes med felles målforståelse over tid, og fagmiljøene blir mer robuste.

Mer effektiv drift

Prosjektet har fått støtte fra Statsforvalteren gjennom skjønnsmidler og fremstår som en modell for bærekraftig regional utvikling.

Visjon: "Ilag om fremtidas Vesterålen"

ILAG IKT - Mot en felles og robust organisasjon

ILAG IKT-prosjektet har gjennomgått betydelig utvikling det siste året. Arbeidsgruppen med representanter fra hver kommune har etablert jevnlige møtepunkter og fysiske samlinger for å sikre framdrift og involvering.

Samarbeidet har resultert i tettere samarbeid om felles utfordringer som behovet for felles lisensavtaler og digitaliseringsstrategier. Arbeidsgruppen har konkludert med at det mest hensiktsmessige er å samle IKT-enhetene i en større, felles organisasjon.

Status i dag: Arbeides med fremtidig organisering og struktur. Planlagt politisk behandling i løpet av høsten. Sak vil bli fremmet til styret i Vesterålsrådet den 11. november.

ILAG Innkjøp - Samordning gir store gevinster

Betydelig innsparingspotensial

Forprosjekt våren 2025 gjennomført av Inventura avdekket stort innsparingspotensial ved felles innkjøpsavtaler på tvers av kommunene.

Dette har ført til opprettelsen av egen arbeidsgruppe for innkjøp med representanter fra alle deltakerkommunene.

Kompetanseløft nødvendig

Kompetansen på innkjøp varierer mellom kommunene, og det er behov for kompetanseheving. Planlagt felles fagdag til høsten.

Status i dag: Planlagt felles fagdag for innkjøperne. Målet er felles kompetanseløft og senke terskelen for samarbeid.

ILAG Beredskap - Felles løft for sikkerhet

ILAG Beredskap har vokst frem som et strategisk grep for å styrke samfunnssikkerheten i Vesterålen. Prosjektet skal etablere en varig og helhetlig struktur for interkommunalt samarbeid innen beredskap.

01

Kartlegging høsten 2025

Forprosjekt kartlegger status for ROS-analyser, planverk, kompetanse og samarbeidsflater mot eksterne aktører.

02

Treårig prosjekt

Ansettelse av regional beredskapskoordinator. Søkt om skjønnsmidler til treårig stilling.

03

Gevinstrealisering

Felles planverk, øvelser, kompetanseheving og og digitale verktøy for å redusere sårbarhet. sårbarhet.

04

Midler fra Statsforvalteren

Prosjektet har fått tilsagn på midler til delfinansiering av beredskapskoordinator for for 2026.

ILAG Landbruk - Mot et regionalt landbrukskontor

Dette har utviklet seg raskt til et sentralt delprosjekt i ILAG Tjenestesamarbeid. Målet er å etablere et regionalt landbrukskontor for Vesterålen som respons på økende sårbarhet og kapasitetsutfordringer.

Prosjektet har fått bred støtte fra både administrativt og politisk hold, samt fra bondelagene i bondelagene i regionen. Det er utarbeidet en regional landbruksstrategi for perioden 2023-perioden 2023-2031 med fem hovedsatsningsområder: verdiskaping, klima og miljø, miljø, kompetanse og rekruttering, arealforvaltning og organisering.

Det er søkt og vedtatt midler til en regional landbrukskoordinator som vil sikre kontinuitet, kontinuitet, redusere sårbarhet og styrke fagmiljøet i hele Vesterålen.

Sak om regiononalt landbrukskontor vil bli løftet i styremøtet i Vesterålsrådet den 11. november.

ILAG Felles ansvar Vesterålen

Delprosjekt for å styrke interkommunalt samarbeid innen rus- og kriminalitetsforebyggende arbeid.
Arbeidsgruppe har identifisert hovedutfordringer som manglende kapasitet og svak oppfølging av ungdom.

Foreslått modell inspirert av Salten, med prosjektleder som koordinerer kartlegging og oppstart med mål om drift fra 2026.

Fikk tildelt prosjektskjønnsmidler fra Statsforvalteren for 2026: 1 350 000,-.

Veien videre - Konklusjon og anbefaling

ILAG Tjenestesamarbeid har etablert seg som en viktig arena for utvikling av samarbeid om tjenester i Vesterålen. Prosjektet har vist fremdrift det siste året, og delprosjektene har kommet godt i gang med konkrete resultater.

Økonomiske gevinster

På sikt kan prosjektet gi økonomiske gevinster, særlig gjennom samordning av IKT og innkjøp. Hovedformålet er å styrke kvalitet og robusthet i tjenestene.

Folkehelse og miljø

Styrking av tjenestene bidrar til bedre folkehelse gjennom robust beredskap, samordnet innsats på rus- og kriminalitetsforebygging, og helhetlig planlegging.

Fortsatt innsats nødvendig

Prosjektet krever fortsatt tillit, dedikasjon og politisk støtte for å realisere målet om robuste tjenester for befolkningen i Vesterålen.